

RIGSADVOKATEN
FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON: 7268 9000
FAX: 7268 9004
E-MAIL: RIGSADVOKATEN@ANKL.DK
www.anklagemyndigheden.dk

DATO 30. november 2020

JOURNAL NR.
RA-2020-2100105-2

SAGSBEHANDLER: CTB/

Anvendelsen af langvarige varetægtsfængslinger i 2019

Denne redegørelse med bilag vedrører anvendelsen af langvarige varetægtsfængslinger i 2019. Begrebet ”langvarig varetægtsfængsling” dækker i denne redegørelse over en varetægtsfængsling, der varer mere end 3 måneder inden afsagt dom i 1. instans.

Resultater og udvikling

- Antallet af varetægtsfængslinger var ca. 4.200 i 2019 og har ligget på nogenlunde samme niveau de seneste 5 år.
- Af disse var ca. 1.400 langvarige varetægtsfængslinger svarende til omtrent 33 procent af alle varetægtsfængslinger, og procentandelen har ligget på nogenlunde samme niveau de seneste 5 år.
- En langvarig varetægtsfængsling i 2019 havde en gennemsnitlig varighed på 6,7 måneder, og der er tale om en mindre stigning i varigheden set over en 5-årig periode.
- Der har været et markant fald i antallet af personer under 18 år, som har været varetægtsfængslet, siden 2017. Fra 2018 til 2019 har faldet været på ca. 38 procent, og antallet (106) er således på det laveste niveau siden 2015.
- Af disse var 38 langvarige varetægtsfængslinger svarende til omtrent 36 procent af alle varetægtsfængslinger af personer under 18, hvor der fra 2018 til 2019 er sket et fald på ca. 10 procent, og antallet i 2019 var på det laveste niveau for perioden 2015-2019.
- En langvarig varetægtsfængsling af en person under 18 år i 2019 havde en gennemsnitlig varighed på 5,9 måneder i 2019, og der er tale om en mindre stigning i varigheden set over en 5-årig periode.

- Det er fortsat inden for sagsområderne drab mv, sædelighed og røveri, at anvendelsen af langvarige varetægtsfængslinger forekommer hyppigt.
- Anvendelsen af langvarige varetægtsfængslinger er mere hyppigt forekommende i sager, hvor der indgår flere personer i samme hovedforhold, og den gennemsnitlige varighed af varetægtsfængslinger er længst i sager med 5 eller flere personer. Dette gør sig gældende for hele perioden 2015-2019.
- Der er i 2019 sket domfældelse i 95 procent af de afgjorte sager, hvor der har været anvendt langvarige varetægtsfængslinger, hvilket ligger på samme niveau som i henholdsvis 2018 og 2017. Langt størstedelen af disse sager (ca. 85 procent) er afgjort med en ubetinget fængselsstraf, en mindre del af sagerne er afgjort med en foranstaltningsdom (ca. 10 procent), og de resterende sager (ca. 5 procent) fordeler sig på kombinationsdomme, betingede domme eller bødestrafte.

Løbende tilsyn med området

Politiet og anklagemyndigheden har løbende et stort fokus på at medvirke til at sikre, at varetægtsfængslinger ikke udstrækkes længere end nødvendigt. Alle advokaturer med arrestantsager har således fortsat en arrestantansvarlig, der har ansvaret for styring og fremdrift i arrestantsagerne. Dette bidrager til en koordinering i fremdriften af arrestantsagerne og har til formål at sikre et tidligt og fokuseret samarbejde mellem politisøjlen og anklagemyndigheden under efterforskningen.

Rigsadvokaten har i samarbejde med flere politikredse udarbejdet en elektronisk sagsstyringsoversigt til at støtte den arrestantansvarliges daglige koordinering af arrestantsager og dermed skabe et styrket overblik i den daglige drift af arrestantsagerne. Dette værktøj har forsøgsvis været anvendt, og der er overvejende givet positive tilbagemeldinger til Rigsadvokaten vedrørende brugen heraf.

Rigsadvokaten er på den baggrund i gang med at afslutte arbejdet med at kvalitetssikre sagsstyringsoversigten og vil i forlængelse heraf inden udgangen af 2020 tage endelig stilling til, hvordan denne skal anvendes i politikredsene.

Derudover fører de regionale statsadvokater løbende tilsyn med udviklingen i antallet og varigheden af varetægtsfængslinger i de enkelte politikredse og drøfter dette med politikredsene, herunder i forbindelse med statsadvokaternes tilsynsbesøg.

Dette skal ses i sammenhæng med, at der i retsplejelovens § 768 a er fastsat frister for udstrækningen af en varetægtsfængsling, hvis ikke retten finder, at der foreligger

særlige eller helt særlige omstændigheder. Fristerne indikerer således de tidsgrænser, hvor en varetægtsfængsling enten bør være ophørt eller kræver særlig begrundelse.

Politikredsene skal forelægge spørgsmålet om fortsat varetægtsfængsling for den regionale statsadvokat, hvis retten i en sag anmodes om at forlænge en varetægtsfængsling ud over disse frister. Dette skete 82 gange i 2019. De regionale statsadvokater har stort fokus på at sikre, at politikredsene forelægger dette. I de tilfælde (16 gange), hvor dette ikke skete i 2019, er det blevet påtalt af statsadvokaterne.

Opmærksomhedspunkter i forhold til udvikling, opgørelsesmetode og datagrundlag

Det skal samlet set bemærkes, at anvendelsen af varetægtsfængsling beror på de helt konkrete omstændigheder i den enkelte sag, herunder på karakteren af kriminaliteten og den enkelte sags forhold. Derfor vil det også kun i begrænset omfang være muligt, ud fra udviklingen i antallet og varigheden af varetægtsfængslinger, at sige noget mere generelt om anvendelsen heraf. Udstrækningen af varetægtsfængslinger i en sag beror således bl.a. på den enkelte sags kompleksitet og efterforskningsmæssige omfang, ligesom det generelle kriminalitetsbillede, gennemførelsen af mentalundersøgelse og berammelsesudfordringer kan have betydning, hvilket har været tilfældet i flere af sagerne i 2019.

Redegørelsen omfatter sager, hvor varetægtsfængslingen ophørte i 2019. Det betyder, at sager med iværksat varetægtsfængsling i f.eks. 2018, også indgår, hvis varetægtsfængslingen ophørte i 2019. Sager, hvor varetægtsfængsling er iværksat, men ikke afsluttet i 2019, er derimod ikke medtaget.

Redegørelsen bygger på dataudtræk fra politiets sagsbehandlingssystem (POLSAS), som er fremsøgt via udtræk af statistiske oplysninger fra anklagemyndighedens ledelsesinformationssystem (QlikView).

Opmærksomheden henledes i den forbindelse på, at opgørelser baseret på dataudtræk fra POLSAS indeholder dynamiske data, og efterfølgende opdateringer i systemet vil således kunne have betydning for opgørelsen, herunder opgørelser fra tidligere år. Efterfølgende opdateringer kan f.eks. skyldes rettelse af indtastningsfejl, indtastning af senere kommende eller forsinkede opdateringer eller justering af datatræk til QlikView. Data til brug for denne redegørelse er trukket fra POLSAS den 4. april 2020.

Endelig er data trukket fra POLSAS forbundet med en vis datausikkerhed som følge af politikredsenes eventuelt manglende eller urigtige manuelle registreringer af oplysninger

i systemet. Rigsadvokaten arbejder løbende sammen med Rigspolitiet og politikredsene på at sikre pålideligheden af data i POLSAS og på at korrigere manglende eller urigtige data. Data i nærværende redegørelse skal således læses med de nævnte forbehold.